

Сидорчук Н.Г. Вплив вчення М.М. Миклухо-Маклая на розвиток акмеологічної галузі знань / Сидорчук Н.Г. // Сучасні проблеми наукової та духовно-просвітницької діяльності Миклухо-Маклая: зб. матер. Маклаївських читань, присвячених 145-річчю переїзду родини Миклух на Малинщину (30 травня 2018 р., м. Малин). – Малин: Вид-во МЛТК, 2018. – 54 с. – С. 12-16.

Н. Г. Сидорчук,
доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Вплив вчення М.М. Миклухо-Маклая на розвиток акмеологічної галузі знань

Сучасний розвиток суспільства, науково-технічний прогрес вимагають від людини постійного самовдосконалення як умови адаптації до нових моделей суспільного життя та виробництва. У цілому самовдосконалення особистості розглядають як самодетермінований рух будь-якої цілісної відкритої системи (у т.ч. й людини) до більшої впорядкованості (самоорганізації) з метою досягнення максимально можливого за тих чи інших умов рівня розвитку – "акме" (вершини, розквіту). За таких умов у широкий обіг входить система знань про досягнення вершинних проявів у життєдіяльності людини, вивченням яких займається нова наукова галузь – акмеологія.

Акмеологія як новий науковий напрям сформувався у 60-х роках ХХ століття. А дослідження, розпочаті під керівництвом Б.Г. Ананьєва, Н.В. Кузьміної, А.О. Деркача, О.О. Бодальова, шляхом конкретизації її предмету в структурі різних напрямів загальної психології, дозволили зазначеній галузі набути самостійного статусу.

Як показав аналіз історичних аспектів розвитку акмеологічного підходу вже мислителі давнього світу, що відзначалися життєвою мудрістю у практичній діяльності, у певних інтерпретаціях розглядали проблеми самовдосконалення людини, вивчали причини, за яких окремі індивідууми, за рівних потенційних можливостей досягали видатних результатів. Саме в цьому й проявлялися перші ознаки акмеологічності у життєдіяльності людини, які й

дозволили розкрити сутність акме у досягненні конкретного видатного результату.

Разом з тим, формування акмеології розпочалося у XVII – XIX століттях та ґрунтувалося на розвитку природничих наук про розвиток людини, серед яких вчення В.М. Татіщого про емпіричний підхід у вивченні людини, природничо-наукові праці М.В. Ломоносова, краніологічні роботи К. Бера, наукові досягнення І.М. Сеченова щодо осмислення рефлекторного принципу, вчення про вищу нервову діяльність людини І.П. Павлова, про домінуючий збудник нервової системи – О.О. Ухтомського та ін.

Серед наукових здобутків визначеного напрямку особливе місце займають ґрунтовні роботи М.М. Миклухо-Маклая, серед яких, у першу чергу, теоретичні висновки про рівність людських рас, які доведено до наукової громади у 70-ті роки XIX ст. Підводячи підсумки своїх мандрів у Нову Гвінею, науковець впевнено довів, що більшість фізичних особливостей окремих народів, що вважалися расовими, не є початковими, їх виникнення визначено впливом зовнішніх факторів, умовами оточуючого середовища.

Завдяки титанічній роботі наукової громади у зазначений період у Російській імперії було створено умови для формування психології, у руслі розвитку природничих галузей й психіатрії, а далі й акмеології.

Акмеологія як новий науковий напрям, у свою чергу, розширює свої предметне поле досліджень, стає цікавою для інших наук, як природничого, так і гуманітарного напрямів. У її полі зору поняття досконалості, що передбачає рух від певної межі розвитку до досягнення найвищих результатів (вершини) – АКМЕ як втілення найкращих ідеальних властивостей. У цьому сенсі сучасна молодь орієнтується на досягнення успіху, на успішну людину – таку, що здатна реалізувати власний внутрішній потенціал.

Література

1. Акмеология качества профессиональной деятельности специалиста: монография / Н.В. Кузьмина, С.Д. Пожарский, Л.Е. Паутова. – Санкт-Петербург-Коломна-Рязань, 2008. – 376 с. – С. 37-49.

2. Пожарский С.Д. Акмеология и катобология: теория совершенствования человека / С.Д. Пожарский. – СПб.: Из-во «ЛЕМА», 2013. – 266 с.